

ԽԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ**(ԽԵԻ) ՅՈՎ, ՀԱՆՆԷՍ ԹԼԿՈՒՐԱՆՑԻ****ՀԳ.**

Փխոն յեմաւոն լեռնէ, ի յարեւելից հիւսիսեան,
գայ ի յԱպրրշահ Հընդկաց, ուր ոսկին է ազնւական,

ՀԴ.

Ձոր մըրջնառիւծքն պահեն, եւ ոսկին է այն բուսական.
զկողմն հարաւոյ պատէ, և ի կարմիր ծովն առնէ զդադարն:

ՀԵ.

Իսկ ակն որ սուտակ ասի, կայծ կարմիր նայ է կարկեհան,
նա ի զիշերի գտանի, զի վառի եւ չառնէ շիջան:

ՀԶ.

Ձկարէ ոք թաքուցանել, կամ ծածկոյթ առնել գրուական,
դահանակըն ծիրանի՝ դեղնասեւ այն է շափիւղայն:

ՀԷ.

Կեհոն ի Լուսին լեռնէ, որ բրխէ կողմէն հարաւեան,
հատանէ զթոփպիւղ, և յեգիպտոս նովաւ յօրանան:

ՀԸ.

Հաշտէն գաւառէ Տիգրիս՝ ելանէ զեղջէն Ուորեան,
հատանէ ըզՄիջագետս Ասորեստանեաց յանդիման:

ՀԹ.

Ի ներքոյ Բաբելոնի՝ սա և Եփրատ յիրար միանան,
ոլորտածաւալ գնացիւք մըտանեն ծովըն պարսկական:

Ձ.

Եփրատ ի Կարնոյ ելնէ, և ի յՈսկեանցն ի յերկու ական,
շատ գետք մըտանեն ի նա, բազում ջուրք յիրար միանան:

ՁԱ.

Եդ Աստուած ըզմարդն ի դրախտն, զի դրախտէն ի դուրս արարան,
գործել եւ պահել ըզնա, յարարչէն առին հրրաման:

ՁԲ.

Գործելն է խընամ տանելն, յերէոց մըտից պահապան,
կամ թէ երկիւղած լինել, յարարչէն զպատուէրն ընկալան:

ՀԳ. — 1. — յեմաւոն, յեմաւոս, Ժ. լեռնէ, Թ. լեռնէն, Է.

ՀԴ. — 1. — մըրջնառիւծք, 2. մըրջնառիւծք, Է. մըրջնառիւծքն, Թ. մըրջնառիւծքըն, Ի.

ՀԵ. — 1. — նայ է, նայդ է, Է.

2. — նայ ի զիշերի վառի, և առնէ

զլոյսն անշիջական, Խ. . . . զի վառի և անշիջական, Թ. չառնէ, Է. առնէ, Է.

ՀԶ. — 1. — գրուական, 2. գրաւական, Է. զբաւական, Է.

2. — 2. — յիրար, խառնեալ, Խ.

ՁԲ. — 2. — պատուէր, 2.

2Գ.

Պատուիրեաց Աստուած մարդոյն, քաղցրութեամբ զըթով հայրական,
բոլոր զըրախտին պըտուղն ուշտելոյ է բեզ բաւական:

2Դ.

Դիտութեան պըտուղն խակ՝ ձեզ լինի պատճառ մահրւան,
մերկ էին Ադամ և Եւայ՝ անպատկառ եւ անզգուշական:

2Ե.

Յետ մեղանշելոյն ապա զմերկութիւն իւրեանց զիտացան,
զի մեղքըն զըղջալ բերէ թէ խոստովանել զիտենան:

2Զ.

Ետես սատանայ զԱդամ, զարդարեալ փառօք տիրական,
եւ հեղծամըղծուկ եղեալ, վարանէր յոյժ թըշուառական:

2Է.

Յայնժամ նախ զօծըն խաբեաց, եւ արար իւրըն բնակարան,
պարգեւ խոստացաւ նրմա, թէ առնեմ զբեզ ինձ զօրական:

2Ը.

Ետես նա զԵւայ կացեալ, յԱդամայ զատ եւ հեռական,
ասեն թէ աւծըն սողաց՝ նայ եղեւ ազգումն առ Եւայն:

2.

Կամ թէ մարդկային բանիւ, որպէս զէշ Բաղամ Բէորեան,
կամ դեւքն յիւրեանց պաշտօնեայն ի լեզուէ կըռոց խօսեցան:

2Ա.

Ասաց թէ ընդ է՞ր չուտէք ի պըտղոց դրախտիդ ամենայն,
զի չէր խորհրդոցն տեղեակ՝ սըրտագէտ Աստուած է միայն:

2Բ.

Ասաց զամենայն ուտեմք, բայց մի ի ծառոյն գիտութեան,
եհարց յԵւայէ ուսաւ, թէ այն է առիթ մահրւան:

2Գ.

Դարծեալ ասէ աւծն յԵւայ՝ զկորըստեան բան խաբէութեան,
աստ էա՞ն անտի եկեր՝ եւ եղեւ աստուած պետական:

2Դ.

Ի որ հաճոյ թուեցաւ ասէ, մեղքն է միշտ աչաց հաճական,
զի առն իւրում պարծեացի զփառս եւ ըզպատիւ մեծութեան:

2Ե.

Եւայ ի յանգէտս եկեր, եւ Ադամ ի սէրն ի կընկանն,
մերկացան յանճառ լուսոյն, եւ մնացին յոյժ թըշուառական:

2Զ.

Եւ եաթըն չար գործեցին, յԱստուծոյ այնով հեռացան,
զխորհուրդ Տեառըն ցըրուեցին, բանսարկուին դըրին յանդիման:

2Գ. — 2. — ձեզ, է:

2Դ. — 2. — ... և անմեղական, Ժէ:

2Է. — 1. — նախ, նա, է և:

2Ը. — Այս համարաթիւին վրայէն ցատ-
քած է Ը, տուները սխալ համարելով:

2. — 1. — Բէորայն:

2. — Դեւք իւրոյ պաշտօնեա, բերա-
նովք կըռոց, և. ի լեզուէ, բերանով, է:

2Դ. — 1. — հաճոյական, 2 և:

2Զ. — 2. — և զբանսարկուն, և:

ՂԷ.

Զբան Տեառն սուտ գիտացին, եւ աւծին բանին հաճեցան,
զբարեոյ բարին չիշեցին, եւ աւծիւրն հաւանեցան:

ՂԸ.

Կերեալ զպատուիրանն անցան, գող աստուածանալ կամեցան,
ի հարցանելն Աստուծոյ՝ լիրբ եւ անպատշաճ խօսեցան:

ՂԹ.

Զոր պարտ էր արհամարհել, հայհոյել ւ ասել նախատան,
նա զկինքն լաւ հաշուեաց, քան ըզդրախտն եւ զփառս տիրական:

Ճ.

Երնդիր մին գողի արար՝ նայ երեք յառաջ մատուցան,
հանին ըզպատճառն յԱստուած, եւ եղեն որդիք կորըստեան:

ՃԱ.

Եաւթն պատժօր պատժեցան, ըստ եաւթնից մեղացն յանցրման,
վասն այն բրբրտունք եւ վաստակ, գործ ւ երկիր յանէծ կոչեցան:

ՃԲ.

Տրրտմութիւն երկունք ծնրնդեան՝ յԱստուծոյ նըզովս ընկալան,
մերկացան ըզշնորհս եւ զփառս, ի դրախտէն արտաքս ընկեցան:

ՃԳ.

Աստուածանալ ոչ հասին, ընդ մահու մահուամբ գրաւեցան,
երկինք էին կաւ եղեն, լոյս էին եւ խաւար դարձան:

ՃԴ.

Անմահ մընալոյ էին՝ ի կենաց ի մահ փոխեցան,
ի փառք ւ ի պատիւ էին, անասնոց անբան նմանեցան:

ՃԵ.

Դըրախտն անժառանգ մընաց, զի չունէր զայլ որ մնացական,
ո՞հ թէ զինչ պատահեցաւ, վա՛յ մարդկան մեծի կորըստեան:

ՃԶ.

Թէ անմեղ կերեալ էին՝ ւ անպատճառ վասն աստուածութեան,
կամ թէ ուր մեղայն լինէր՝ չլինէին յոյժ մեղադրական:

ՃԷ.

Զըզմամբ սուգ էառ Աստուած, զի Տէր էր եւ Հայր զըթական,
սուգ առին զօրբըն հրաբուն, ամենայն դասը հրեշտակական:

ՃԸ.

Սուգ առին զազանք, սողունք, ւ անասունք, թռչունք ամենայն,
զի տեսին զարքայն իւրեանց՝ վայ ւ եղուկ եւ յոյժ լալական:

ՂԸ. — 1. — յանցան, Ի:

ՂԹ. — 2. — հաշուեաց, Խ. հաշուե-
ցաւ, Ը. տրեւական, էական, Ժ:

ՃԱ. — 1. — եւթն պատիւ . . . մեղաց
որ անցեան, Ժ. . . ըստ էից մեղացն որ
անցան, Խ:

2. — վաստակք . . . յանէծք, Ի:

ՃԲ. — 2. — ւ ի դրախտէն դուրս ար-
տաքսեցան, Խ:

ՃԳ. — 2. — երկնից ի երկիր անկան . . .

Խ:

ՃԹ.

Թէ անմեղք մնացեալ էին, աճէին ի դրախտն եղեմնան,
լըցւէր դրախտն եւ երկիր, եւ փոխումն իբրեւ զնոյրայն:

ՃԺ.

Զի թէ ընդ մեղօք անկան, աճեցին դեռ եւս յոռացան,
որչափ եւ յեղեմ դրախտին, որ անանց եւ անսպառական:

ՃԺԱ.

Զպատճառ աճմանն զիտէ, որ բանիւ արար զամենայն,
որպէս կողըն յԱդամայ, էր ծընունդ անաշխատական:

ՃԺԲ.

Հեռացաւ մարդն յԱստուծոյ, եւ Աստուած դեռ հայր զըթական,
արար հանդերձ մաշկեղէն, եւ զգեցոյց զԱդամն եւ զԵւայն:

ՃԺԳ.

Իբրեւ զմի ի մէնջ ասելն, չէ հենգնել և ոչ ոխ մախական,
այլ մարդ լինելոյ խոստումն առ յապայ բանին կատարման:

ՃԺԴ.

Հան ըզնոսա արծակեաց, եւ հանդէպ դրախտին ընակեցան,
զի միշտ հայեցին ի նա ի պատճառս ապաշխարութեան:

ՃԺԵ.

Աւծին անէծք թեւաթափ, հողակեր սողալ մանիման,
զի զմարդըն նա հող արար, եւ ի լանջքն ունէր զսատանայն:

ՃԺԶ.

Յետ ելիցն երեսնամեան՝ հըրաման առին ծընընդեան,
ծընան նախ զպեղծըն Կայէն, զմարդասպան որդին կորստեան:

ՃԺԷ.

Ապա եւ զարդարն Աբէլ, եւ եղեւ նա երեսնամեան,
զոր եւ քահանայ կարգեաց, և ետ պատիւ առաջնորդութեան:

ՃԺԸ.

Ասէր թէ բարի լինիք՝ եւ զործող միշտ արդարութեան,
կըրկին մրտանէք ի դրախտն, եւ անմահ մընայք յաւիտեան:

ՃԺԹ.

Խըրատէր Ադամ զորդիսն՝ կալ պատրաստ աստուածսիրութեան,
հանել պատարագ բաժին, Աստուծոյ տուողին բարութեան:

(19)

Ն. ԵՊՍ. ՄՈՎԱԿԱՆ.

ՃԹ. — 1. — Եղեմեան, որ եղան, է:

2. — Իբրեւ, որպէս, Զի:

ՃԺԲ. — 1. — և Աստուած էր զըթական,

Զ. և Աճդ էր հայր ... Ժ:

ՃԺԳ. — 1. — Իբրեւ զմի ի մէջ ասելն

չէ հեգնել և ոչ մախական, ԶԺ: Իբրեւ զմի

ի մէջն ասելն չէ հեգնել և ոչ ոխ մախա-

կան, Ի: ի մէնջ, ԹԺ. ի միջէ, Ը: ...

մահական, Ը:

ՃԺԴ. — 1. — Քանզի զնոսա, Զ: Հան-

եալ, է:

ՃԺԶ. — 1. — Երոուն ամաց, Ժ:

ՃԺԷ. — 2. — առաջնորդական, ԶԸ:

ՃԺԸ. — 2. — անմահանայք, Զ: